

Filip Musiał: Niemiecka zbrodnia na polskich Żydach

W styczniu 1942 r. w Wannsee w Berlinie Niemcy przygotowywali się logistycznie do przeprowadzania „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”. Za tym propagandowym określeniem krył się zbrodniczy plan wymordowania europejskich Żydów.

[Akcja „Reinhardt”](#) [Holokaust Żydzi](#)

20.01

Należałoby usunąć Żydów z terytorium Generalnego Gubernatorstwa jak najszybciej, bo właśnie tutaj Żyd stanowi duże niebezpieczeństwo jako nosiciel epidemii i poza tym wywołuje stale zaburzenia w gospodarczej strukturze kraju z powodu ciągłego uprawiania pokątnego handlu” – mówił sekretarz stanu w rządzie GG Josef Bühler, będący jednocześnie zastępcą generalnego gubernatora Hansa Franka.

„Ostateczne rozwiązanie”

Bühler powyższe zdanie wygłosił w styczniu 1942 r. w Wannsee w Berlinie w czasie konferencji, na której Niemcy przygotowywali się logistycznie do przeprowadzania „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”. Za tym propagandowym określeniem krył się zbrodniczy plan wymordowania europejskich Żydów.

Spotkaniu przewodniczył Reinhard Heydrich – szef Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy, a jednocześnie zastępca protektora Czech i Moraw (w praktyce sprawujący tam pełnię władzy). W maju tego roku czechosłowacki ruch oporu przeprowadził na niego zamach. Heydrich zmarł kilka dni później w wyniku komplikacji pooperacyjnych. Jego imieniem niemieccy nazisci nazwali działania związane z wymordowaniem Żydów z Generalnego Gubernatorstwa i Okręgu Białostockiego, określając je w czerwcu 1942 r. – Aktion „Reinhardt”.

Anatomia zbrodni

Celem Aktion „Reinhardt” było wymordowanie Żydów i zagarnięcie ich mienia przez niemiecką Trzecią Rzeszę. Szefem akcji został Odilo Globocnik – dowódca SS i policji w dystrykcie lubelskim GG. Pod jego kontrolą już wcześniej, bo z końcem 1941 r. rozpoczęto w Bełżcu budowę pierwszego na terenie dystryktu lubelskiego obozu zagłady. Za datę symbolizującą rozpoczęcie akcji uznaje się 16/17 marca 1942 r., kiedy do tego obozu wywieziono pierwszy transport Żydów z lubelskiego getta.

Już wcześniej jednak, bo 9 marca rozpoczęto deportację Żydów z getta w Mielcu na terenie dystryktu krakowskiego. Część żydowskiej społeczności Niemcy wymordowali na miejscu, pozostałych wywieziono do gett w innych miastach i do obozu przymusowej pracy w Pustkowie. Deportacja ta nie miała więc jeszcze charakteru jednoznacznie eksterminacyjnego, choć przyniosła ofiary.

Te dwa dramatyczne wydarzenia ukazują anatomię zbrodni – w ramach Aktion „Reinhardt” najpierw deportowano Żydów z mniejszych miejscowości do większych gett, już wtedy mordując na miejscu część osób, a następnie z większych miast deportowano polskich Żydów do obozów śmierci. Wielu z nich ginęło na miejscu w czasie przygotowania do transportów. Żydzi, przed

wojną obywatele II Rzeczypospolitej, byli mordowani masowo w niemieckich obozach zagłady w Bełżcu, Sobiborze i Treblince, a część z nich także na Majdanku (KL Lublin).

Aktion „Reinhardt” była realizowana do jesieni 1943 r. Jej zwieńczeniem była operacja Erntefest („Dożynki”), przeprowadzona 3-4 listopada. W sumie niemiecka operacja pochłonęła życie ponad 1,5 mln Żydów polskich, a także z innych krajów okupowanej Europy. Funkcjonariusze Rzeszy zagarnęli także dobytek żydowski, który wyceniono na co najmniej 178 mln marek niemieckich.

W osiemdziesiątą rocznicę rozpoczęcia Aktion „Reinhardt” przypominamy tę zbrodnię, ale nade wszystko przypomnieć chcemy jej ofiary – Żydów obywateli II Rzeczypospolitej, dla których przedwojenna Polska była domem, a którzy ponieśli śmierć z rąk niemieckiego okupanta.

[Artykuł pochodzi z dodatku prasowego „Zbrodnicza Akcja” wydanego w związku z 80. rocznicą rozpoczęcia Aktion „Reinhardt”](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Holokaust, Żydzi

Artykuł

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Lublin. Hans Frank na terenie getta. Fot. NAC